

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštna placina v gotovini - Cena 40 lir
Ab. postala 1 gruppo

Leto XXI. Št. 141 (6119)

TRST, sreda 16. junija 1965

URADNI IZIDI VOLITEV NA SARDINJI

Rahel premik volivcev na levo in nazadovanje skrajne desnice

KD je izgubila absolutno večino - Komentarji tajnikov KPI, PSI, KD, PSDI in PLI

Izidi deželnih volitev na Sardiniji

STRANKE	GLASOVI		ODSTOTEK		MESTA	
	1965	1961	1965	1961	1965	1961
KD	303.549	320.756	43,4	46,3	35	37
KPI	143.304	131.622	20,5	19,0	15	14
PDUIUM	20.468	33.995	2,9	4,9	2	2
MSI	31.788	42.145	4,5	6,1	3	4
PSI	48.257	66.523	6,9	9,6	5	7
PLI	42.923	23.011	6,2	3,3	3	1
PSDI	37.914	21.736	5,4	3,2	3	2
Akcijska stranka - PRI	44.559	50.031	6,4	7,2	5	5
PSIUP	26.287	—	3,8	—	1	—
Drugi	—	2.490	—	0,4	—	—
SKUPNO	699.139	692.307	100	100	72	72

Opomba: PSI je pravzaprav imel pred volitvami dva svetovalca, ker jih je pet svoj čas vstopilo v PSIUP.

RIM, 15. — Za boljše primerjavo usmeritve volivcev na Sardiniji objavljamo tudi izide v odstotkih političnih volitev 28. aprila 1963 in pokrajinskih volitev 22. novembra 1964.

Politične volitve 28. aprila 1963: KD 42,5, PSI 11,1, PSDI 3,7, PRI 4,0, KPI 22,5, PLI 5,8, PDUIUM 3,7, MSI 5,8, PAPI 0,9.

Pokrajinske volitve 22. novembra 1964: KD 38,8, PSI 8,0, PSDI 4,8, Akcijska stranka Sardinije (povezana s PRI) 6,7, KPI 20,9, PSIUP 4,8, PLI 6,5, PDUIUM 2,7, MSI 6,5, MNPS 0,3.

Kot občutljivo skoro vsi uradni komentatorji strank ugotavljajo, ki je predložitelj 29 držav. Z 71 glasovi proti 12 in 18 vzdržanimi je odbor sprejel paragraf, ki obseja poskuse z jedrskim orožjem po podpisu moskovske pogodbe in obznanje dejstva, da trajno ukinitve vseh poskusnih eksplozij z jedrskim orožjem. Države sovjetske skupine, Kuba, Kambodža in Pakistan so glasovale proti temu paragrafu, češ da po-

med katerih pa je kar pet prestopilo v PSIUP in sta samo dva ostala v socialistični stranki. De Martino ugotavlja, da so volitvi povzročili krivico, zaradi česar se je udeležba v PSIUP v deželnem svetu znižala od petih na enega svetovalca in da se je odstotek glasov, oddanih za PSIUP znižal od novembra 1964

na 4,8 na 3,8. De Martino tudi ugotavlja, da je stranka z razkolom izgubila na Sardiniji skoro v celoti vodilni aparat.

Glede drugih izidov pa pravi tajnik PSI, da se lahko reče, da je »PSI v bistvu ohranila svoje pozicije in v nekaterih središčih tudi pomembno napredovala«. Ne gre za pomembne spremembe, kar se sklada z oračjem nenapravljeno dolega centra in pričakovanja, da bo levi center dal prepričljivejše in pozitivnejše rezultate pri izvajanju svojega programa.

Tajnik Tanassi je ugotovil okrepitev stranke, ki se opira na vseh zadnjih volitvah in kar se sklada s pravilno usmeritvijo glede osnovnih vprašanj: utrditve levega centra in napredovalec na enotnost socialistov. Na tej osnovi zaključuje Tanassi, da »volitvi kažejo veliko socialistično demokratično strankovost«.

Tajnik KD Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

Tajnik PSDI Rumor pravi, da je KD zabeležila na Sardiniji »pomemben uspeh«, ki je znatno presegel vsa njena pričakovanja. Tudi zavestne stranke so pozitivno prestale preizkušnjo. KPI pa ni dosegla predvidenega uspeha. Tajnik PLI Malagodi pravi, da ni prišlo do večjih sprememb in da so tudi te volitve na splošno potrdile usmeritve, ki jih je opredelil v zadnjih letih. Za PLI pa pravi, da je »u-merjeno zadovoljna« z izidi.

SEMINAR OZN V LJUBLJANI

Dolga razprava o pravici združevanja Danes: o avtonomnih vzgojnih ustanovah

Razprava se je zavlekla zaradi težavne definicije posameznih vrst združenj - Mnenje prof. Sperdutijs

(Od našega poročevalca)
LJUBLJANA, 15. — Prva značilnost današnje razprave o pravici do združevanja v ljubljanskem seminarju OZN o človeških pravicah v večernostnostnih skupnostih je bila polemika o avtonomnih vzgojnih ustanovah. Ameriški delegat je predlagal, naj bi Moy-nihan najprej točno definiral po-samezne vrste združenj. Ameriški delegat jih je našel štiri vrste:

1. etnična združenja v glavnem za emigrante;
2. religiozna združenja, katerih večina ima člane v raznih državah; pri tem je navedel predvsem katoliške cerkve, ki imajo celo poglavarja v Rimu, to se pravi vseh držav;

3. združenja jezikovnih skupin, ki se vsajih njemajo z etničnimi skupinami in
4. združenja nacionalnih skupin, pri katerih pa je nejasna meja med etnično, jezikovno ter nacionalno.

S temi definicijami se sovjetski delegat ni strinjal in v diskusiji je posegel tudi delegat Kanade, Farberov, je nato pojasnil, da bi bilo nujno točno definirati razliko med pojmom »mednarodna organizacija« in »organizacija izven nacionalnih meja«. Moy-nihan je odgovoril, da se drugi pojem rabi tedaj, ko gre za povezovanje med organizacijami v eni z organizacijami v drugi državi. Nato je Farberov dejal, da se delegatu ZDA ne mudi z definicijo, ki jo je treba dobro proučiti, ker gre za izredno važno vprašanje. Moy-nihan je nato odgovoril: »Če mi se ne mudi z definicijo, meni se mudi na večerjo«.

S tem je bila današnja dolgotrajna diskusija o pravici združevanja, ki se je začela že večerjaj popoldne, prekinjena in se bo nadaljevala jutri, ko bo tudi zaključena. Kot je povedal predsednik dr. Vratuša, mora seminar zaključiti razpravo o drugi točki dnevnega reda v celoti že v petek. Seminaristi morajo obravnavati še tri podtočke, ki se glasio: »Pravica do ustanov avtonomnih vzgojnih ustanov«; »Pravica do samostojnega razvijanja lastnih tradicij in kulture«; »Pravica do samostojnega razvijanja lastnih tradicij in kulture«.

Kanadski delegat je dejal, da je vse odvisno od tega, kdo organizira združenje, kakšne vrste je organizacija, kakšen namen ima in kakšne omejitve združenj so potrebne. Posebno pa je poudaril, da delo lepe besede države o človeških pravicah, ki jih izjavljajo, ni dovolj, če jih ne spremlja dejavnost. Predlagal celo poseben seminar samo o tem vprašanju. Ameriški delegat se je strinjal z jugoslovanskim predlogom o koordinaciji že obstoječih ustanov.

Italijanski delegat profesor Sperdutijs je na prvo od sedmih vprašanj odgovoril negativno in rekel, da se pravzaprav ne strinja niti s formulacijo dnevnega reda zaradi nevarnosti manjšinskih privilegijev, o kateri je že v petek govoril. Citiral je italijanske ustavne določbe, ki vsebujejo pravico do državljanstva, izven ustave pa »posebne pravice ne more biti«. Na splošno pa veljajo hkrati načela Deklaracije o pravicah človeka, ki jih mora izjavljati država, kot je dejal delegat, »da je vsa država, ki se imenuje, dolžna, da se mora držati«. Omejitve pa vsebuje člen 29 deklaracije. Zato mora te omejitve vsebovati tudi državni zakon. Gre torej za pravico, ki je široka in s katero bi morala biti manjšina zadovoljna. »Vsekakor pa ne bi mogel dovoliti, da neka manjšina uvaša pravice, ki jih jaz nimam, zato ker nisem njen pripadnik«, je dejal profesor Sperdutijs.

Glede pravice združevanja izven nacionalnih meja pa je italijanski delegat dopuščal, samo če gre za nepolitične organizacije. Zagovarjal je prepoved zlasti takih, ki bi imele namen spreminjati meje, kajti tako organizacija bi morala celotno prepovedati. Za zaključek pa je dejal, da je delegat izjavil, da grozi manjšinam vse pravice, ki jih vsebuje Deklaracija, in če jih vsebujejo ustave posameznih držav.

Po delegatih Venezuele, Izraela, Gane, Argentine in opazovalca Mednarodnega židovskega kongresa je britanski delegat ugotovil, da se diskutanti kar precej strinjajo. Dejal je, da sistem v državi ni odločilen, kar obstaja tudi v enopartijskih državah pravica do združevanja, čeprav je manjša, ker ne obsega tudi političnih strank. Ta ga mnenja je bil tudi v glavnem delegat Malija, ki je seveda še bolj poudaril, da sistem strank ni važen, kajti pravica do združevanja obstaja povsod.

Končno je indijski delegat govoril o pravicah skupnosti v Indiji in med drugim izjavil, da so Indijci srečni, ker nimajo več religioznih strank. Povedal je tudi, da so bili posamezni člani komunistične stranke Indije aretirani že tedaj, ko je Kitajska napadla Indijo. Vendar pa stranka ni bila prepovedana. Za njim je govoril vnovič še delegat Gane o razliki med ravnanjem v Angliji in Gani in v Afriki sploh, kjer so kolonialisti za določanje meja uporabljali kot edini kriterij »ravnalo in sviničnik«.

Po posegih omenjenih delegatov je bil moral na predlog predsednika dr. Vratuše delegat ZDA Daniel Moy-nihan zaključiti razpravo.

V razpravo o komunističnem zakonskem osnutku so posegli številni poslanci in med njimi za KPI Guidi, ki je ugotovil da pravični razlog za odpust ne more biti prepuščen pogodbenim odnosom iz česar izhajajo pomembna načela, ki morajo dobiti zakonsko obliko. Predvsem mora delodajalec dokazati upravičenost od-pusta in v primeru, da tega ni dokazal, ne sme biti odpust veljaven. Neveljavni odpust mora biti uveljavljen s plačevanjem odškodnine. O upravičenosti od-pusta pa mora odločiti sodnik, s čimer so seveda povezana tudi druga vprašanja in predvsem reforma sodstva.

Socialist Armadori se je v bistvu strinjal s predložiteljnim zakonskim osnutkom, saj člani civilnega zakonika nasprotujejo ustavnim določilom in je treba ustvari-ti zakonodajo, ki bo upoštevala pravice delavcev.

Demokristijan Borra je govoril o nujnosti zakonske ureditve od-pustov, saj negativna konjunktura prizadene v prvi vrsti delavce, ki so vpisani v sindikate. Vendar pa je mnenja, da je bolje, če otežimo odpuste (upravičene in neupravičene) s finančnimi bremenji, ker se bodo delodajalci drugače sankcijam izognili. V imenu skupine KD je govoril posl. Vittorio Colombo, ki je izjavil, da bo KD podprla vladni zakonski osnutek.

V senatu se je ozračje razgelo v zvezi z odgovorom pravosodnega ministra Realeja o zadnjih amnestijah in zlasti, ko je govoril minis-trski senator Nencione, ki je na ne-namen način obtoževal ameriškega partizana Morantina. Minis-ter je pojasnil, da so amnestirali 51 bivših partizanov in 8 pripadnikov oboroženih sil republike Salo. Upoštevali so ekološke tedanje razmere. Reale je dejal, da je proslava dvajsetletnice osvoboditve narekala posebno poudarjanje tu-di protitoni, ki so se borili proti osvoboditvi in ki se lahko prav de-mokraciji načelom odprniskoga gibanja in nove republike za-hvalijo za milostne ukrepe.

V Rimu je bila danes osrednja manifestacija, ki jo je predredila CGIL za izboljšanje položaja upo-kolencev, na kateri je med drugimi govoril tajnik CGIL Lama. Zadrževal je, da se umakne zakon-ski osnutek, ki ga je predložil mi-nister Delle Fave, ker ne upošteva sporazuma, ki ga pred letom sprejela sindikalna organizacija in vlada.

Nadaljevala so se poročanja o notranjih komunistih, med katerimi so sindikalni predstavniki in pred-stavniki Confindustrie ostro pole-mizirali o statusu zaposlenih in o režimu odpustov. Pogajanja se bo-do nadaljevala 5. in 6. julija.

»Kozmos 68«
MOSKVA, 15. — V Sovjetski zve-zi so danes izstrelili 68. satelit »Kozmos« v okviru programa, ki se je začel leta 1962. V satelitu so šte-vilni znanstveni aparati, ki redno delujejo in oddajajo po radiu šte-vilne podatke.

razpravo o pravici združevanja s svojimi pripombami in ugotovitvami. Toda sovjetski delegat prof. Farberov je predlagal, naj bi Moy-nihan najprej točno definiral po-samezne vrste združenj. Ameriški delegat jih je našel štiri vrste:

1. etnična združenja v glavnem za emigrante;
2. religiozna združenja, katerih večina ima člane v raznih državah; pri tem je navedel predvsem katoliške cerkve, ki imajo celo poglavarja v Rimu, to se pravi vseh držav;

3. združenja jezikovnih skupin, ki se vsajih njemajo z etničnimi skupinami in
4. združenja nacionalnih skupin, pri katerih pa je nejasna meja med etnično, jezikovno ter nacionalno.

S temi definicijami se sovjetski delegat ni strinjal in v diskusiji je posegel tudi delegat Kanade, Farberov, je nato pojasnil, da bi bilo nujno točno definirati razliko med pojmom »mednarodna organizacija« in »organizacija izven nacionalnih meja«. Moy-nihan je odgovoril, da se drugi pojem rabi tedaj, ko gre za povezovanje med organizacijami v eni z organizacijami v drugi državi. Nato je Farberov dejal, da se delegatu ZDA ne mudi z definicijo, ki jo je treba dobro proučiti, ker gre za izredno važno vprašanje. Moy-nihan je nato odgovoril: »Če mi se ne mudi z definicijo, meni se mudi na večerjo«.

S tem je bila današnja dolgotrajna diskusija o pravici združevanja, ki se je začela že večerjaj popoldne, prekinjena in se bo nadaljevala jutri, ko bo tudi zaključena. Kot je povedal predsednik dr. Vratuša, mora seminar zaključiti razpravo o drugi točki dnevnega reda v celoti že v petek. Seminaristi morajo obravnavati še tri podtočke, ki se glasio: »Pravica do ustanov avtonomnih vzgojnih ustanov«; »Pravica do samostojnega razvijanja lastnih tradicij in kulture«; »Pravica do samostojnega razvijanja lastnih tradicij in kulture«.

Kanadski delegat je dejal, da je vse odvisno od tega, kdo organizira združenje, kakšne vrste je organizacija, kakšen namen ima in kakšne omejitve združenj so potrebne. Posebno pa je poudaril, da delo lepe besede države o človeških pravicah, ki jih izjavljajo, ni dovolj, če jih ne spremlja dejavnost. Predlagal celo poseben seminar samo o tem vprašanju. Ameriški delegat se je strinjal z jugoslovanskim predlogom o koordinaciji že obstoječih ustanov.

Italijanski delegat profesor Sperdutijs je na prvo od sedmih vprašanj odgovoril negativno in rekel, da se pravzaprav ne strinja niti s formulacijo dnevnega reda zaradi nevarnosti manjšinskih privilegijev, o kateri je že v petek govoril. Citiral je italijanske ustavne določbe, ki vsebujejo pravico do državljanstva, izven ustave pa »posebne pravice ne more biti«. Na splošno pa veljajo hkrati načela Deklaracije o pravicah človeka, ki jih mora izjavljati država, kot je dejal delegat, »da je vsa država, ki se imenuje, dolžna, da se mora držati«. Omejitve pa vsebuje člen 29 deklaracije. Zato mora te omejitve vsebovati tudi državni zakon. Gre torej za pravico, ki je široka in s katero bi morala biti manjšina zadovoljna. »Vsekakor pa ne bi mogel dovoliti, da neka manjšina uvaša pravice, ki jih jaz nimam, zato ker nisem njen pripadnik«, je dejal profesor Sperdutijs.

Glede pravice združevanja izven nacionalnih meja pa je italijanski delegat dopuščal, samo če gre za nepolitične organizacije. Zagovarjal je prepoved zlasti takih, ki bi imele namen spreminjati meje, kajti tako organizacija bi morala celotno prepovedati. Za zaključek pa je dejal, da je delegat izjavil, da grozi manjšinam vse pravice, ki jih vsebuje Deklaracija, in če jih vsebujejo ustave posameznih držav.

Po delegatih Venezuele, Izraela, Gane, Argentine in opazovalca Mednarodnega židovskega kongresa je britanski delegat ugotovil, da se diskutanti kar precej strinjajo. Dejal je, da sistem v državi ni odločilen, kar obstaja tudi v enopartijskih državah pravica do združevanja, čeprav je manjša, ker ne obsega tudi političnih strank. Ta ga mnenja je bil tudi v glavnem delegat Malija, ki je seveda še bolj poudaril, da sistem strank ni važen, kajti pravica do združevanja obstaja povsod.

Končno je indijski delegat govoril o pravicah skupnosti v Indiji in med drugim izjavil, da so Indijci srečni, ker nimajo več religioznih strank. Povedal je tudi, da so bili posamezni člani komunistične stranke Indije aretirani že tedaj, ko je Kitajska napadla Indijo. Vendar pa stranka ni bila prepovedana. Za njim je govoril vnovič še delegat Gane o razliki med ravnanjem v Angliji in Gani in v Afriki sploh, kjer so kolonialisti za določanje meja uporabljali kot edini kriterij »ravnalo in sviničnik«.

Po posegih omenjenih delegatov je bil moral na predlog predsednika dr. Vratuše delegat ZDA Daniel Moy-nihan zaključiti razpravo.

V razpravo o komunističnem zakonskem osnutku so posegli številni poslanci in med njimi za KPI Guidi, ki je ugotovil da pravični razlog za odpust ne more biti prepuščen pogodbenim odnosom iz česar izhajajo pomembna načela, ki morajo dobiti zakonsko obliko. Predvsem mora delodajalec dokazati upravičenost od-pusta in v primeru, da tega ni dokazal, ne sme biti odpust veljaven. Neveljavni odpust mora biti uveljavljen s plačevanjem odškodnine. O upravičenosti od-pusta pa mora odločiti sodnik, s čimer so seveda povezana tudi druga vprašanja in predvsem reforma sodstva.

Socialist Armadori se je v bistvu strinjal s predložiteljnim zakonskim osnutkom, saj člani civilnega zakon

KLJUB VEDNO VEČJEMU ZAVZEMANJU AMERIŠKIH SIL

Vietnamska osvobodilna vojska izterjuje «tong» v vsej deželi

Osvobodilnemu gibanju plačujejo svoj «davek» celo poslovni ljudje, ki oskrbujejo ameriško vojsko - Vsaka dobava se plačuje v denarju

Vietnamska zadeva se še dalje bolj zapleta. Se samo ameriško javno mnenje vedno odločneje dviga svoj glas proti politiki Be- le hiše in Pentagona. Toda to Johnsona in McNamare ter ostalih vodilnih oseb ameriške administracije ne moti. Kar naprej rinejo v močvirje, iz katerega ni izhoda, razen v pogajanjih toda v pogajanjih tudi v predvsem v južnovietnamskem osvobodilnem gibanju. V Washingtonu in prestolnicah tistih redkih držav, ki se zagovarjajo ameriško politiko v Vietnamu, se izgovarjajo, da jih je poklicala na pomoč «elegana» južnovietnamska vlada. Katera naj bi bila, je vprašanje, saj je v Sajgonu v nekaj letih prišlo že do vrste državnih udarov in tudi sedaj je na oblasti neko skrupulno, ki mu je botroval Washington, odnosno njegova vojska sila.

Ne bomo se ustavljali pri tem, kakšno oporo ima v južnovietnamskem ljudstvu ta vlada, pač pa bomo navedli nekaj citatov iz dopisa nekakega italijanskega novinarja iz Južnega Vietnama, iz katerega je jasno razvidno, da ni sajgonovska vlada tista, ki je v Južnem Vietnamu gospodar, pač pa da so borci narodnoosvobodilne borbe dejanski gospodar dežele:

Gospod M. — imenujmo ga enostavno tako, da bi se izognili morebitnim zapletitostim v že tako zapleteni deželi — je Francoz, lastnik je plantaže kakih 500 kilometrov od Sajgona in 70 km od bližnjega letališča, na področju, kjer vladnim četam še ni uspelo razplesti svojih korenin in uvesti svojega reda. Je to izoliran človek, ki živi v majhni hiši med drevjem z ženo in sinovi in ki cele mesece ne pride do mesta. Je to mož srednjih let, srednje kulture in srednjih gospodarskih sposobnosti, tipičen povprečen Francoz, toda pravi Francoz. Gospod M. je eden tistih 17.000 Francozov, ki so ostali v Vietnamu kot obdelovalci, kakršni je on, ali tehničarji, učitelji, hotelirji, poslovni ljudje in ki se pri domačem ljudstvu ob času njihove kolonialne oblasti niso zasvojavili, pač pa pridobili njegovo zaupanje. Cenijo jih tudi mnogi funkcionarji iz javne uprave.

Nekada je gospoda M. obvestil njegov tajnik, domaćin računovodja, da bi predstavniki osvobodilne vojske hoteli z njim govoriti in da bi ga zato radi obiskali. «Kaj vsaj da sta mu povedala dva mladenčca, ki sta ga ustavila na poti proti domu. Od tistega trenutka se je Francoz zavedel, da bo njegova hiša sredi plantaže stalno noč in dan pod nadzorstvom, in da bi ga mogel vsak nepravilen korak veliko stati.

Kaj borci narodnoosvobodilne vojske od njega hočejo, si je lahko predstavljal. Toda kaj, če namesto njih pride ena izmed tistih tolp navadnih tolarjev, ki pod neno krinko delajo le zase? Kaj v tem primeru početi? Gospod M. v tej negotovosti ni napravil nobenega koraka, pač pa je le čakal.

Drugo noč po tem obvestilu je slisal trkanje na vrata. Ko je odprl, je imel pred seboj štiri mladenčce, ki v videz niso bili oboroženi. Eden izmed njih, ki je dobro govoril francoski in dalj videl častnika ali političnega vodje, je potegnil iz žepa dva kosa papirja, napisana na pisalni stroj in ju začel brati. Bila je to razlaga socialnih in rodoljubnih motivov, zaradi katerih se armada obrača tudi nanj v pričanju, da bo dobila otipljiv dokaz njegovega razumevanja. Ko je nehal brati, je v preprosti besedah dodal, da osvobodilna armada nima proti njemu ničesar, pač pa da se smatra upravičeno, tudi od njega zahtevati tisto, kar zahteva od drugih, in sicer naj bi tudi on dal vsoto denarja, ki bi ustrezala njegovim dohodkom od plantaže.

Gre za nekakšen davek, davek, iz katerega borci južnovietnamske osvobodilne vojske zbirajo sredstva za svoje potrebe. Južnovietnamska vlada potrebuje veliko sredstev, če ne biti odvisna od pogojev dežel, od koder dobivajo pomoč in zato gverilci plačujejo vsoto oskrbo v denarju ali v materialu.

Gospod M. je vedel, da bi bilo nemiselno spustiti se v diskusijo in se na zahtevo pristal. Toda ni imel doma denarja, da bi «tong» plačal. Kako je možno, da bogat človek nima na domu 40 ali 50 tisoč piaster? Stiri odposlanci so bili glede tega uvideli in po odhiti, hkrati pa povedali, da se bodo kmalu vrnili. V kolikor bi gospod M. ne hotel pokazati,

da je sovražnik ljudstva, naj si poskusi iz banke ustrezno vsoto denarja in naj pri tem pazi, da ne napravi kake neumnosti.

Na poti proti svojemu oporišču so štiri «davnici ekskekuriji» naleteli na policijsko patruljo in eden od njih je v tem spopadu padel. Voditelji osvobodilnega gibanja so se trenutno posumili, da je v to vpleten Francoz. V tem primeru bi mu ne kazalo dobro. Toda obveščevalna služba južnovietnamske armade je ugotovila, da to ni res in se pred koncem tedna so se pri Francozu pojavili predstavniki osvobodilnega gibanja. Gospod M. je enemu od njih izročil ključ svoje blagajne in mu rekel, naj iz nje vzame toliko, kolikor so bili sklenili. «Ne, je odvrnil vodja skupine in odklonil ključ, emj smo borci, ne pa tatovi. Vi nam morate dati, kar nam dolgujete.» Za 30.000 piaster

so mu izstavili priznanico.

Gospod M. je plačal svoj davek osvobodilnemu gibanju, svoj «tong». S tem pa ni rešeno, kaj trdijo nekateri, da so vsi Francozi iz raznih razlogov za južnovietnamsko osvobodilno vojsko, ker da ne morejo pobiti dežel, da jih je Amerika, ko so se borili za svojo kolonijo, pustila na cedilu. Toda pustimo to in si oglejmo raje, kako isti novinar to svoje poročilo zaključuje:

«Tong» plačajo vsi, pa čeprav hkrati prisegajo, da od njem niso še nikoli nič slišali. Ga plačujejo lastniki plantaž, ga plačujejo velika podjetja, lastniki lokalov, lastniki hotelov, letalske družbe, družbe za avtomobilski prevoz, ki si morajo zagotoviti kontinuiteto prometa v deželi, ga plačujejo poslovni ljudje, ki hočejo potovati po deželi ali hočejo vsaj, da njihovo blago mirno potuje

na področjih, ki so pod nadzorstvom gverilcev. «Tong» plačujejo tudi tujci in Vietnamci v mestih in na podeželju. «Tong» plačajo celo — in to je res, pa čeprav se zdi nemiseln — družbe, ki skrbijo za vojaško oskrbovanje ameriškega ekspedicijskega korpusa v Južnem Vietnamu. In kdor ga ne plača, bo prej ali slej plačal svoj račun.

Iz gornjega je razvidno, da plačujejo «tong», to se pravi nekakšen davek južnovietnamske osvobodilne vojski vsi prebivalci Južnega Vietnama, to se pravi celo tisti poslovni ljudje, ki živijo v mestnih središčih, kjer gospodarijo Američani, odnosno tako imenovana regularna južnovietnamska vojska. Toda južnovietnamska osvobodilna armada bi tega svojega «dávaka» ne mogla izterjevati, če bi ne bila dejanski gospodar v deželi.

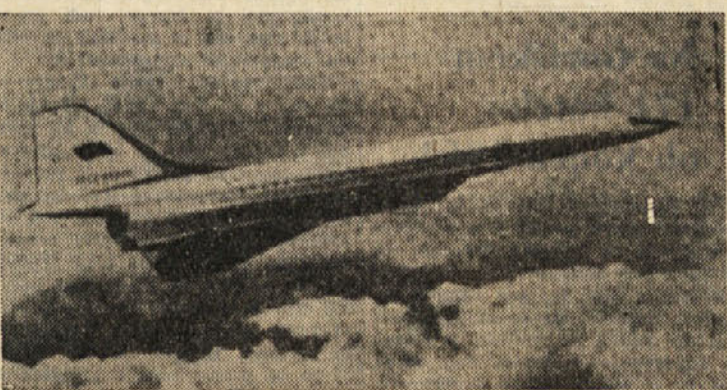
NEKAJ ZANIMIVOSTI Z LETOŠNJEGA PARIŠKEGA LETALSKEGA SALONA

«Anteo» - sovjetski «leteči prekomornik» sprejme do 720 potnikov

Zelo dobro se je izkazala francoska letalska industrija

S «Concorde» še vedno težave - Ameriško «trizvočno»

letalo še v maketi - Dve sovjetski presenečenji

Sovjetsko nadzvočno letalo «Tu-144»

PARIZ, 15. — Preteklo soboto je bila v okolici Pariza, in sicer na letališču Bourget, svečana otvoritev letošnjega mednarodnega salona letalstva, ki je prav gotovo najpomembnejša tovrstna manifestacija na svetu. Na tej priložnosti industrijske razvite države prikazujejo, kaj zmorejo v izdelovanju letal ali tudi posameznih letalskih delov. Ker gre za specializirano proizvodnjo, sodeluje razmeroma malo razstavljavcev. Tokrat se jih je prijavilo 430, ki zastopajo tovrstno industrijo iz 15 držav in sicer iz Argentine, Zahodne Nemčije, Avstrije, Kanade, Belgije, Španije, ZDA, Velike Britanije, Italije, Poljske, Švedske, Švice, Češkoslovaške,

Jugoslavije in Sovjetske zveze. Prilike v Bourgetu ali bolje pariski mednarodni salon letalstva je za stara prilika, kajti tovrstna manifestacija je bila že 1909, ko se je letalstvo začelo komaj razvijati. Danes pa je to velika razstava, saj vidimo na letošnjem 26. salonu letalstva nad 250 letal, helikopterjev, raket in vseh mogočih pripomočkov za letenje.

Nemogoče je, da bi v kratkem poročilu prikazali, kaj vse moremo videti na letošnjem letalskem salonu v Bourgetu, zato se bomo omejili raje na nekatere najpomembnejše dežele, ki so vedno v ospredju na področju letalske tehnike.

ZAKLJUČENO ZDRAVSTVENO-ZNANSTVENO ZASEDANJE

Uspešna zdravstvena zaščita pred infekcijskimi boleznimi

Zdravstveno stanje v Trstu je po podatkih občin- skoga zdravstvene funkcijonarja na splošno ugodno

V soboto in v nedeljo je bilo v Trstu 16 zdravstveno-znanstveno medsebojno zasidanje odsekov italijanskega združenja za javno higieno in zdravstvo italijanskega društva za mikrobiologijo ter italijanskega društva za proučevanje infekcijskih bolezni. Zasedanje je bilo v novi sejni dvorani splošne bolnišnice in so se poleg kongresistov udeležili še predsednik pripravljalnega odbora, pokrajinski zdravnik dr. Scerriano ter razni predstavniki oblasti.

Glavno poročilo je podal profesor za higieno na padovski univerzi dr. Melchior Dechigi, ki je orisal zdravstveno vzgojo in množično cepljenje ter poudaril, da sodelovanje s svetovnim dnevom za zdravstvo, katerega tema so prav kuge. Govornik je dejal, da so z zaščitnimi ukrepi izkoreninili v naši državi velike epidemije kuge, kolere, tifusa in kor. Zadnje so pregnali malarijo, ki je popolnoma izginila iz Veneta pred petimi leti s pomočjo bonifikacij in razkuževalnih sredstev. Dandane se borbota proti infekcijskim boleznim opira na zdravstveno vzgojo in socialno zaščito, da se zagotovi popolna fizično-umska in družbena blaginja prebivalstva.

Dober začetek je bilo v tem smislu, čepljenje otrok pri priložnosti. Večina prebivalstva je pri tem sodelovala, kot kažejo številke o milijonih cepljenih ter podatki o primerih obolenj, ki

so se od tisočev skrčili na nekaj deset. Treba pa je vztrajati na tej poti z zdravstveno vzgojo v zvezi z infekcijskimi boleznimi. Že do sedaj smo dosegli, da se je povprečna življenjska doba zvišala od 50 na 70 let. Po drugi strani pa je bila prej umrljivost za infekcijskimi boleznimi na prvem mestu, medtem ko je sedaj na šestem.

Dr. Dechigi je bil pri tem dejal, da smo se daleč za severnimi narodi. Tudi glede cepljenja proti davici smo zaostali v primeru z drugimi državami zahodne Evrope, saj je davica močno škodljiva in na prvem mestu arterijskih bolezni, ki so v Italiji, Treba je doseči vsaj 80-odstotno imunizacijo. Prav tako je treba doseči napredek pri cepljenju proti tetanusu, saj ni dovolj injekcija s serumom po določenih nezdugi. Zato bi morali cepiti predvsem otroke, kmete in delavce.

Zatem je prof. Isidoro Marass, ravnatelj otroške bolnišnice «Burla Garofolo» govoril o «Starim in sedanjim problemih inflikske kuge». Pri tem je omenil zgodovino in razvoj množične cepljenja ter zaključil svoje poročilo s poudarkom na sodelovanju med zdravstveni in prebivalstvom.

Občinski zdravstveni funkcionar dr. Fabiani je podal izpovedi in zanimivo poročilo o zdravstvenem položaju v Trstu. Rekel je, da se številno tržaškega prebivalstva v glavnem ne spreminja, marveč da je tudi vedno

več starih v primerjavi z mladimi. Leto 1964 se je rodilo 3.759 otrok (kvocient 13,4 nasproti vs. državnemu kvocientu 19,7). Lani je umrlo 3.739 ljudi (kvocient 13,3 nasproti vs. državnemu kvocientu 9,3). Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je prebivalstvo Trsta zelo staro. Leto 1960 je umrlo največ ljudi v starosti med 75—84 leti, lani pa v starosti med 65—74 leti.

Dr. Fabiani je dejal, da so med prvimi petimi mesti v zvezi z vzroki smrti precejšnje razlike med Trstom in vsa državo. Pri nas so na prvem mestu arterijsko-kardiovaskularne bolezni, ki so v drugih italijanskih krajih med drugim in četrim mestom. Na drugem mestu je rak (na vsedržavni področji je na 6. mestu), na tretjem mestu pa škodljive možganske ožilja. Jekla je na 8. mestu, infekcijske vnetje jeter pa na 6. mestu. Med drugimi vzroki smrti so tudi samomorji, ki jih je bilo lani 56, ter cestne nesreče, ki jih je bilo 85, povprečno manj kot v vsej državi.

Glede otroških bolezni se ni spremenilo stanje pri opicah, pri priušnih slinivki in pri škrlatiniki, medtem ko se je škrlatinske bolezni v Trstu skoraj izločil. Treba je doseči vsaj 80-odstotno imunizacijo. Prav tako je treba doseči napredek pri cepljenju proti tetanusu, saj ni dovolj injekcija s serumom po določenih nezdugi. Zato bi morali cepiti predvsem otroke, kmete in delavce.

Zatem je prof. Isidoro Marass, ravnatelj otroške bolnišnice «Burla Garofolo» govoril o «Starim in sedanjim problemih inflikske kuge». Pri tem je omenil zgodovino in razvoj množične cepljenja ter zaključil svoje poročilo s poudarkom na sodelovanju med zdravstveni in prebivalstvom.

Nove možnosti na področju poslovnega življenja. Pripravite se na potovanje, ki bo prijetno. STRELEC (od 23.11. do 20.12.). Vaši sedanjí podvigi se bodo srečno končali, vendar drugič ne tvegajte preveč. Izkusna ljubezen. KOZOROG (od 21.12. do 20.1.). Ne- ki neprijetni dogodki se bodo vedno darje zaključili in boste imeli mir. Zvečer ostanite doma. VODNAR (od 21.1. do 19.2.). Da se izotamite iz trenutnih težav, se opirite na strokovno pomoč. Novo pomatstvo, morda ljubezen. RIBI (od 20.2. do 20.3.). Počakajte in premislite in šele nato se odločite. Pismo ali obisk.

HOROSKOP

rodniki vam bodo pripravili presenečenje. DEVICA (od 23.8. do 22.9.). Čeprav niste pričakovali uspehov, se vam ti nakazujejo. Nesporazum ali spor v družini. TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.). Če se ukvarjate s trgovino ali čim podobnim, je danes dan vaš. Čudna občutja ob srečanju z neko osebo. SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.).

Po desetih letih se Eva Bartok vrača k filmu. Pa ne da bi ji bilo manjkalo pomemb, enostavno ni našla vloge, ki bi ji ugnjala. Tako trdi ona, drugi pa menijo, da se vrača k filmu zato, ker je v zadnjih časih bolj slabo služila.

NAPOVEDI ZA BLIŽNJO PRIREDITEV

Berlinski festival zares veliko obeta

Izredno zanimiva retrospektiva prednacistične filmske proizvodnje

BERLIN, 15. — Na bližnjem berlinskem filmskem festivalu bo francosko kinematografijo zastopal film «Thomas L'imposteur», ki ga je izdelal Georges Franju po Coteaujevemu romanu. Glavni vlogi v njem igrata Emmanuele Rita in Farice Rouleau. Dansko kinematografijo bo uradno zastopal film «To» (Dva), ki ga je izdelal režiser Palle Kjaerulff-Schmidt. Vodstvo berlinskega filmskega festivala je sprejelo tudi brazilski film «Vereda da Salvaça» režiserja Anselma Duarteja, indijski film «Shakespeare - wallah» Jamesa Ivoryja ter švedski film «Kratjeva pot» Gunnara Hoglanda.

Precej podaraka bo na letošnjem filmskem festivalu v Berlinu imela tako imenovana informativna sekcija. Med filmi, ki so bili v zadnjem času prijavljeni, je film «Klanningen» švedskega režiserja Vilgotta Sjomanja in «31 stopinj v sencii», ki ga je režiral češki režiser Jiri Weiss v angleško-češki koprodukciji.

Zelo zanimiva bo retrospektiva, ki bo posvečena najboljšim nemškimi filmom. To retrospektivno «razstavo» nemških uspešnih filmov prirejajo ob 70-letnici začetka dejavnosti nemške kinematografije. V okviru te prireditve bodo v Berlinu predvajali film «Der Student von Prag», ki ga je že leta 1913 izdelal Stella Rye. Nadalje bo prišel na vrsto Lubitschev film «Anna Bolena», ki izhaja iz leta 1921, nadalje še Pabstov film «Der Schatz» iz leta 1923, Murnauov film «Tar-tu» iz leta 1925 ter film «Kuhle Wampe» iz leta 1932.

Kakor nam je zgoraj navedeni naslov povedal, gre zares za nekatere izredno dobre filmske uspehe nemške kinematografije in čeprav gre še za neme filme in filme, ki so bili izdelani še v stari in pomankljivi tehniki, bodo ljubitelji filmske umetnosti imeli tokrat na voljo resnično edinstveno revijo relikvov filmskih stvaritev nemške kinematografije pred nastopom nacizma, ki je nemško kinematografijo vključil v svojo službo in jo praktično zadušil, tako da so nekateri nemški najbolj sposobni filmski ljudje raje ubrali pot v tujino, kot da bi se vključili v službo nacizmu.

Ako je elektronska domena izbrancov, stopa plastika še v življenje novorojenec in ima torej res masovni značaj. Ona nadomešča žuž platno in barve, skorje in rezila pa mu nadomeščajo čopice. Na enotno barvanih podlagah plastike lepi izrezane figure porcelanskih kipev, lepih deklet, metuljev, ure in kletke s pticami. Vsaka figura pa se ponavlja v raznobarnih oblikah, ki jim sledi kot stopinje v snegu. S tem podaja Fux drugo značilnost naše nemirne dobe: uspevaločujni ritem, nagajenje k raznozvočju, masovno produkcijo.

Vodrovane in napičene črte in pasovi še stopnjujejo ritmičnost zasnov, ki jo poudarjajo razen tega tudi ponavljajoči se krogi, izpolnjeni s pestrimi kockastimi in kristalini vzorci plastike, ki plavajo kot baloni ali stoji kot lampioni na drogovih nad serijami vojaških postrojnih figur. So pa lete tudi simboli naše dobe: gole lepote in metulji — utvornje, ure — čas, ki nas priganja, kletke — odvisnost posameznika, baročni kipi — hrepenenje po romantiki. Barvnost Fuxovih del je vesela, videz negovano natančen, kot pri diagramih, in snalna so, kot da bi bila sterilizirana. Torej same lastnosti, ki jim dajejo dostop v sodobno opremljene prostore.

MILKO BAMBIC

Stefania Sandrelli

in novem filmu

RIM, 15. — Stefania Sandrelli, ki se je tako lepo udeležila v filmu «Poroka na italijanski način», v katerem je igrala nevesto, igra glavno žensko vlogo v filmu Antonia Pietrangeli, ki nosi naslov «Dobro sem jo poznal». Film so začeli snemati dani na obali blizu Ostie. Poleg Sandrellije v filmu, za katerega sta scenarij napisala Pietrangeli in Ruggero Maccari, igrajo še Nino Manfredi, Jean-Claude Brialy, Ugo Tognazzi, Mario Adorf, Silvio Randone, Rossella Falk in drugi.

Kratka vsebina filma je sledeča: Iz zakone vsake pride v mesto dekle, ki hoče za vsako ceno pro-dreti. In v prvem trenutku se tudi zdi, da ji je sreča naklonjena.

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Soplek slovenskih; 11.45 Rimski motivi; 12.00 Manzoni; 12.30 Ročnica; 12.35 Za vsakogar nekaj; 13.30 Prijetna srečanja; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 Pesem in glas; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Iz programske glasbe; 19.00 Tipični trio Oskaria Kjundra; 19.15 Higiena in zdravje; 19.30 Novosti lahke glasbe; 20.00 Sport; 20.35 Orkester Alfonso D'Artega; 21.00 Simfonični koncert; v odmoru: Knjižne novosti; Jacobus Gallus Carnulosa; 23.00 Melodije v polmruku.

Trst

12.05 Melodije; 12.25 Tretja stran; 13.15 Povezke; 13.40 Ansambl Tigris iz Gorice; 14.40 Drobci iz domače zgodovine.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.00 Povezke; 8.30 Zbor iz Torviscosa; 9.00 Pod senčnikom; 9.45 Zbrane melodije; 10.00 Glasbeni mozaik; 10.45 Današnji pevci; 11.00 Zabavni program; 11.30 Prijetna glasba; 11.50 in 12.55 Glasba po želji; 13.40 Plošče; 14.00 Jug, pesni in plesi; 15.00 Glasbeni vrtljak; 15.45 Slov. narodne; 16.00 Orkester kotiček; 16.30 Popolninski koncert; 17.40 Polke in valčki; 18.00 Prenos RL; 19.00 Orkester Sid Ramin; 19.30 Prenos RL; 22.15 Orkester Edelhassen; 22.40 Matičeva suita za godala.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.45 Po-

III. program

8.00 Jutranja glasba; 9.35 Glasba od vsepovedi; 10.40 Nove ital. pesmi; 11.05 Plošče za poletje; 14.00 Pevci; 14.45 Plošče; 15.00 Ital. narodni pesmi; 15.15 Za vas ljubljani; 15.35 Koncert; 16.00 Razpisali; 17.00 Prodajalna plošče; 17.35 Ljudska enkliposedne glasbe; 18.35 E. notni razred; 18.50 Vaši izbranci; 20.00 Koncert lahke glasbe; 21.00 Nedeljski etruskolog; 21.00 Pesni-ki s plošč; 22.10 Večerna glasba.

Slovenija

8.05 Glasbeni mozaik; 8.55 Pisan svet pravljic; 9.10 Vietnamske narodne; 9.25 Domače pesmi; 9.45 Zvezler igra lastne skladbe; 10.15 Zvoki za razvedrilo; 10.45 Človek

Ital. televizija

18.00 Spled za najmlajše; 18.00 Dnevnik; 19.15 S. S. Villa; 19.30 TV. posta; 19.55 Sport; 20.00 kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Al-mana; 22.00 TV zgodba; Cilj je Hollywood; 23.00 Dnevnik.

Jug. televizija

17.40 Tik-tak, pravljica; 17.55 Pionirski TV studio; 18.25 Napovedi in TV obzorniki; 18.45 Reportaža studia Skopje; 19.00 Kalei-doskop; 19.15 Glasba dana; 19.45 Cikloak; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Beseda in čas — oddaja Irlske; 20.40 Crno na belom — zabavno glasb. oddaja; 21.00 Kultura pa-norama; 22.20 TV obzornik.

I. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 Puškinova ekapitanova hča — V. nača; 21.45 Evropa, ob koncu športne vesti.

